

88 ára gamli Andreas í Tarti í Oyndarfirði:

Vit fingum fisk tvær ferðir um daginn

– Vit áttu onga jörð og vóru 12 systkin. Tí var smáligt hjá okkum. Kokaðan fisk og livur tvær ferðir um daginn var ikki óvanligt. Men væl dugdu foreldrini at húsast og fáa burturúr. Vit komu øll væl undan, sigur elsti maður í Oyndarfirði

Eftir Jústinus Eidesgaard
Myndir: Kalmar Lindenskov

Tað er altíð nakað serligt við elsta fólkinum í eini bygd. Hetta fólk hevur livað longri enn øll hini, minnst longur aftur enn øll hini og hevur verið vitni, ella eygleiðari til eina tíð, sum størsti parturin í dag bara kennir sum søgu, fortalda av triðja persóni. Tað fylgir virðing við at vera elstur. Ikki øll, sum koma uppá trónuna á aldarstiganum, eru eins áhugaverd. Summi hava verið stökk í ørviti ella forkálkaði ein lítlan mannsaldur, aðrenn tey náa trónuna. Onnur hava livað eitt tómiligari liv og lítleysari enn onnur, hava ikki dugað at eygleiða og lagt í geyma, hava ikki dugað at sita undir og hava kanska kent livið sum sum eina illtunga byrðu, heldur enn eina gávu.

Men so eru tað aftur

onnur, sum eru áhuga-verd. Tey hava livað livið, í øllum tess fjóltáttí. Tey hava strembað seg niðan tyngra partin av livsins brekku og akað oman á livsins bliðu hálkubreyt. Slik gomul, sum eru elst í eini bygd, eru gull verd fyri samtiðina. Tey eru fyrmyndin um at livið skal livast her og nú.

Andreas Andreassen, Andrias í Tarti í Oyndarfirði, er ein av teim sum seinast eru nevndur í innanginum á hesi grein.

Hann dugur at siga frá, hann hevur verið eitt jarn í arbeiði síðan hann var heilt lítul smádrongur. Hann hevur havt áhuga fyri samfelagsligum spurningum síðan hann varð fermdur. Viðhvørt hevur tað tókt sum hann hevur verið einasti oyndarfirðingur við einari stöðufastari politiskari meining. Hann er

tjóðveldismaður um ein háls, hann er sjálvstýris-sinnaður og aðrenn tjóðveldisflokkurin varð stovnaður, seinasti í fyratiðrunum hoyrði hann til fólka-flokkin. Í práti slepst neyvan undan, at hann spyr:

– Hvat heldur tú um støðuna í landinum, hvat heldur tú um landastýrið? Nei sambandið og Gamla Sjalvstýri, nei, nei, sigur hann og so ristir hann við høvðinum.

Nú er hann 88 ára gamal og tað skal verða lægið, um tú av og á vitjar Oyndarfirði, at tú ikki hevur møtt honum á veg inn í gerðið. Hann gongur eitt sindur framá og kann snerkja trúin móti útsynninginum er æl í honum. Men hóast árinu eru mong, so flytir hann seg skjótt og løtu seinni sær tú hann daga undan aftur inni í Garðamørk við hoysekkni á baki.

Hendan dagin Sosíalurín

vitjar Andreas í Tarti er vetur og kalt í Oyndarfirði. Vit hitta hann heima og konan Malfrid, sum er ættað av Eiði er eisini í gongini og tekur í móti. Vit vit verða bodnir inn í stovuna og beinanvegin fer prátið í gongd. Hugnaliga stovan er prýdd við myndum á veggjunum. Okkurt skipið Andreas hevur verið við. Ein málningur av Eiði hongur eisini á veggjunum.

– Málningin fingur vit í brúðargávu, sigur Andreas. A veggjunum hongur eisini ein prýðilig mynd av Alaker, sum Andreas var við í mong ár.

Bestu árinu við Alaker

Andreas hevur verið við mongum skipum síðan hann fyrstu ferð fór til skips við Arizona í 1921. Men tað er eitt tðarskeið, sum honum dæmar best at práta um. Tað

vóru árinu við Alaker, fimti-árinu, har hann var besti-maður hjá John á Sýnuni, sála í Oyndarfirði.

– Eg fór við Alaker í 1952. Fyrsta árið var Hansemanndur undir Varða í havn skipari. Tað árið vóru vit ikki á sild, men bert við snøri undir Íslandi. Men síðan kom John umborð. Vit royndu við snøri undir Íslandi og vóru eisini á sild, sigur Andrias í Tarti.

– Hetta var ein góð tíð við Alaker við snøri á Vesturlandinum. John var hend- inga dugnaligur við snørunum. Hann dugdi at finna fisk. Hvønn sunnudag fóru vit inná Patreksfjørðin at hvíla okkum. Vit vóru hepnir og fingur væl av fiski øll árinu. Eg haldi vit høvdu so sera gott fólk við. Um- borð vóru serliga oyndarfirðingar, víkamenn og eids- menn. Guttabrøðurnir, brøðurnir hjá skiparanum,

vóru eisini við og teir vóru fleiri og av raskastu monnum og hartil sterkir, sigur Andreas í Tarti.

– Summir menn eru hegnigari enn aðrir. Eg kann minnst at maskinmeistarinn á Alaker, Jákup Kristoffur, sum eisini var svágur mín hann kundi fáa tað ótrúligasta burturúr. Vit høvdu eina gamla trolaratelefon umborð. Onkuntíð gekk hon fyr og so fór Kristoffur, sum eisini var av Gutta, saman við onkrum av brøðrunum at taka sundur. Telefonin var tikin niður av veggjunum og teir at skruva. "Mærkeverdukt", teir fingur hana altíð í lagi aftur, sigur Andrias í Tarti.

– Vit royndu eftir sild øll árinu John var skipari. Hetta var eitt stríggð lív, serliga tey fyrstu árinu, tí vit vóru ikki vanir við hesa "drift". Eisini vóru gørnini vánalig, hampgørn, sum vóru ógvuliga tung at fáast við. Eg kann minnst at vit keyptu ein heilan reidskap av gørnum frá einum svensku sildabáti. Hetta vóru hampgørn. Men hvat hendur, gørnini vóru buktarotin, so var gjørdist onkur sárhentur av allari bótgingini, sigur Andreas í Tarti.

– Sum árinu gingur so "fornýggjað" vit reidskapin og fingur nylongørn, sohvørt sum tey gomlu vóru ónyting. Hetta lætti munandi um.

– Sum nevnt, hetta var sera stríggð arbeiði. Tað var eitt baks at fáast við tunnum. Hvør vígði yvir 200 pund. Alaker rullaði sera illa og tað hevur verið eitt ógilt baks hjá teimum í lastini, at stúgva. Ongantí minnst eg, at nakar kom til skaða, men einferð mundi verið galið. Tá mistu teir eina tunnu í lastakarminum. Tibetar var ongín undir. Á sildaveiðini kom góða fólk okkum væl við, tí neyðugt var við sterkum monnum, skuldi tað ganga skjótt við tunnum, sigur Andreas í Tarti.

– Eg kann serliga minnst ta einu setuna. Gørnini vóru full av sild, vit høvdu drigið og so brast hann á. Tað var eitt ordans tøm at reinsa gørnini í øllum rullinum. Men vit megnaðu tað.

– Besta árið fingur vit 2600 tunur. Bara Saint Jack úr Vági hevði fleiri. Vit høvdu eisini góða inntøku hesi ár, sigur Andrias í Tarti.

– Eg var við Alaker til John fór at føra "Viking". Hann fórði hetta nýggja línuskip í tvey ár. Men hetta var onnur "drift", sum vit ikki rættuliga dugdu til. John var bestur til snøri og sildina. Tað prógvaði hann eisini, tá hann fór av Vikingi. Hann fórði Mazeppu í tvey ár í sekstíðrunum og væl lá fyr, sigur Andreas í Tarti.

Andreas við mynd av Alaker í fjøringinum. Minnini eru nógv og góð umborð á hesum skipi. Andreas sigldi sum bestimaður við Alaker

